

“Közben a képeknek milyen finom sorozatát percipiálta Stephen?

Az alagsor rácsához támaszkodva az átlátszó konyhaablakon át egy férfit látott, aki gázlángot szabályozott 14 gyertyaerősségűvé, gyertyát gyújtó férfit, aki egymás után mind a két cipőjét leveti, majd kimegy a konyhából kezében egy gyertyaerősségű gyertyával.”

Amúgy ez fordítva van. Nem a szöveg volt előbb, hanem a kép. Dáblin utcái, a söröktől és gondolatoktól megrészegült séták hazafele, a tenger és a kirakatok, a fazékban fortyogó víz. Joyce fejében egy történet, amely elkezdődött egyszer rég, talán nem is az ő képzeletében, hanem a nagy görög eposzok mesélőiben. Kép, amely tovább élt hősi költeményekben, toposzokban, akár egy költői képben; férfiasságról és barátságról, hazaszeretetről és istenekről, na és persze nőkről.

Amúgy meg a jó szöveg is kép. Sőt, egyszeri, el nem koptatott, jelentéseitől meg nem fosztott, teljesen meg nem alázott szó is kép. Olyan teljesség, amelyet informatív és emocionális egyidejűségében, na és persze kimondhatatlan összetettségében élhet meg az olvasó, úgy ahogyan egy jól sikerült kép láttán és hirtelen megfogalmazhatatlanul sok minden jön elő az emberben. Azt mondják, régen, kultúránk hajnalán a nyelv költői korát élte. Talán ez azt is jelenti, hogy a hasonlatokban, allegóriákban, metaforákban, szimbólumokban, sajátos szóösszetételekben, a szólásokban és mondásokban, a népdalokban és a mesékben levő megannyi képszerűen megformált gondolat nem stiláris elem volt elsőként, hanem nagyon is élő élmény, egy megélt, egy megélt belső kép plasztikus lejegyzése.

Amúgy meg minden nyelv sajátos képi világgal rendelkezik. Ezért van a fordítónak olyan nehéz dolga: nem a szavakat, hanem az általuk felrajzolódó világot kell megmutatniuk. Ezért nemcsak az író (kép) fordító, hanem a (kép) fordító is író.

Amúgy: az üres szónál is jobban haragszom az olyan képre, amely megöli a képzeletet. Amely a közhellyé vált szavak direktségével és egysíkúságával mutogatja magát.

Végül: a 2006. évi, immáron 8. alkalommal megjelenő Dáblin kiadvány 48 alkotó komoly lépése a joyce-I szöveg felé. A részleteket Nádai Ferenc válogatta: a tervezőknek szétküldött passzusok a 17. fejezetből valók, amely rövid, összekapaszzkodó kérdések és feleletek sorozatából áll. A szerkesztők úgy gondolták, hogy ezen szövegrész nem veszít költői erejéből, ha a lineáris olvasat belső logikáját megtörve a képi szerkesztés elvárásrendje szervezi egybe jelen kiadványunkat. Mi így képzeltük. Most Ön jön kedves néző, tisztelt képolvasó.